

Nro. 46.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Költ Bétsben Decembernek 7-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Török Birodalom.

Novembernek 16-dikánn indúlt Konstantziná-
pölyből egy levél, melynek ennyiböl áll, summás
foglatatja: — „

„Mint-hogy Gen. Bonaparte, a' több más egyéb
requisitziók után a' *Cairo*-béli házakra is feles
adót vetett, ez ott igen nagy nyughatatlanságra
gerjesztette a' lakosokat, melyhez-képpett a' nép-
nek igen nagy sokasága a' *Mechkeme* (Tánats-ház)
előtt, nagy lármával öfzfe csoportozott. Minek-
utánna Gen. *Bonaparte* a' dólgot meg-értette, és

Z z

egy Generálifsát, a' nép-zudulásnak le-tsendesítésé végett, a' *Mechkeme*hez küldötte volna. oly tzi-vadás támadott a' Frantziák és *Cairói* emberek között a' *Divánban* (Tanátsban), hogy végezetre erőszakra is került a' dolog, és a' Frantzia Generális, a' ki éppen *Berthiernek* tartatik lenni, egy pistoly-lövés által meg-ölettetett, 's a' véle együtt oda-ment minden Frantzia tisztek, valami 40-nig vagy 50-nig valók, meg-öldököltek. Ezt a' környülállást *Bekir-Bascha*, a' Török Császári Baschának még akkor *Cairóban* volt *Kyajája* (Titoknokja) hafzonra fordította, a' béketelenekből egy nagy sereget öszsze gyűjtött, a' *Cairói* Kastélyra reá ütött, azt el-foglalta, és a' benne lévő valami 500 fejből álló Frantzia örző-sereget meg-öldökölte. A' városnak más szállásainn is dühösön reá rohantnak a' fel-támadott lakosok a' Frantziákra kik közül hasonló-képpen itt is 5 vagy 6 ízazan meg-öldököltek. — Végezetre (írja továbbá a' Konstantzinápolyi tudósító) hogy *Bonaparte* ezen történet után *Boulack* mellett szállította légyen meg seregeit, és a' *Cairó* beli lakosokkal alkura botsátkozott.

„*Murat-Bey*, a' ki Felső Egyiptomban egy nagy tábort gyűjtött öszsze, minekutánna a' Bonapártétol elibe küldetett *Desaix* nevű Generált meg-verte volna (melynek alkalmatosságával Gen. *Desaix* maga is el fogott esni) most már *Cairónak* nyomul.

Továbbá, arról tudósította közelébről a' Porta a' véle mostanában szövetséges két Udvaroknak, u. m. az Anglus és Orosz Udvaroknak, Ministereiket, hogy a' *Janninai* Bascha *Albániában* a' Frantziáktól ott el-foglaltatva volt három posztokat, melyek az előtt a' Velentzeiek' birtokaikban voltanak, u. m. *Provesát*, *Voiniczát* és *Butrintót*, megtámadván, azokat el-foglalta, és az ezen alkal-

matofsággal el-hullott valami 300-ból álló Franziáknak fejeiket Konstantinápolyba küldötte a' hol azok, az ott való szokás szerént, a' közönséges nézés végett, a' *Seraly*' kapuja elibe fel-fzurattattak, &c. — (Az itt elő-hozott Egyiptomi történeteket, mihelyest officiáliter olvashatjuk valahol, magunk is sietni fogunk közleni olvasóinkkal.)

Spanyol Ország.

Ezen Országban igen szokatlan dolog volt még eddig a' himlő-bé-oltás: hanem, mint-hogy nem régen ő Királyi Felségeknek a' leánya, a' Pármai Infans Hertzeg Afzizony, a' természeti meg-himlőzés által igen veszedelmes állapotra juttatódott volt, ezen történet fel-indította ő Királyi Felséget, hogy minden többi gyermekeikbe beléjek oltassák a' himlőt, a' mely példa kétség-kívül másoktól is követtetni fog az országban.

A' Spanyol Birodalom béli ugy nevezett Kastiliai leg főbb Tanátsnak két tagjai, a' napokban hirtelenséggel hivataljaikból le-tetettetvén, Izámkivetésbe küldettettek, kik is az ez előtt egy idővel Izámkivettetett *Jovellanos* nevü Spanyol fő Ministernek, titok-barátjai vóltanak.

Az ólta, hogy *Gibráltár*hoz egy uj Anglustsoport érkezett, és a' mi-ólta az is nyilván valóvá lett, hogy Oktob. 22-dikéna ugyan onnét, 6 Linea hajók, 2 Fregátok, 2 Brigantinok, és 18 transport-hajók, 6000 Anglus katonákkal együtt, valamely titkos expeditzióra ki-eveztenek légyen, a' *Beledares* szigeteket félteni kezdeék a' Spanyolok: melyhez képeest a' *Karthagénai* kikötő-helyből egy Spanyol fegyveres tsoport készül a' nevezett szigetek védelmezésére oda által evezni,

Frantzia Ország.

A' Directorium néhány rend béli tudósításokat hirdettetett-ki közelébről a' *Redacteurben*, a' melyeket hadi Commissárius *Julien*, *Egyiptomból* hozott: ki is egy útazó-hajóval, Rosettából Oktober' 10-dikénn evezett-el, és Nov. 2-dikánn érkezett-bé a' *Livornói* kikötőhelybe. — Ezen ki-hirdettetett dolgok közzé tartoznak mingyár leg előll, hogy:— 1)ször. A' Frantzia seregek Aug. 28-dikánn *Közép-Egyiptomba* egész *Vostani* mellé elő nyomúltak. — 2)ször *Damiette* várofsába is Frantzia sereg szállott-bé. — 3)ször. Minekutánna *Alkam* várofsában, Adju-táns *Julien*, az ötét késérő 15 Frantziákkal együtt, meg-öldököltetett volna, Gen. *Bonaparte* ezen városnak fel-prédáltatása- és fel-égettetése- iránt parantsolatot adott-ki — 4)ször. September' 22 dikének, mint a' Frantzia Respublika' fundáltatása' első napjának meg-inneplése végett, rendelések adattak-ki *Egyiptomban* mindenütt a' hól Frantziák vagynak. — 5)ször. A' Frantzia lovaság' számára még 2000 lovakat kívánt Gen. *Bonaparte* az *Egyiptomiaktól*, és az orzágtól az Uralkodónak eddig adattatni szokott ajándékot is fel-kérte. — 6)ször. Meg-határozta, hogy a' tábor számára, hány tevék és azok mellé hány emberek kívántassanak. — 7)ször Komiz-kenyérnek való liszt-örlés végett, mint már említettük, malmokat parantsólt tsináltatni, oly szoros határozással, hogy a' Fő-vezéreenn kezdve minden tisztek és köz-emberek' számára, ugyan azon egyféle kenyér süttetelsék, 's-tsupán tsak az Ispotályokban légyen szabad más-féle szebb kenyeret enni.

Következnek továbbá a' *Redacteurben*: még egy magános Párisi emberhez írott levél — az után a' feljebb említett hadi Commissáriusnak *St. Julien*-nek egy levele *Livornóból* — 's-több egyéb apróságok. Ez a' *St. Julien*, a' többek után még egy

hónappal indúlt-meg Egyiptomból. Mind ezek szerint a' Frantziák' állapotjának Egyiptomban igen jónak kellene lenni — az ő *Alexandriánál* lévő hajós csoportjuk egészben bátorságos állapotban vagyon — a' *Mamelukok* egészben el-nyomattattak — a' *Beduin-Arabsok* ugyan eleinten egy tsupa *Vendei* orozva való tsatát folytattak az ottitt kézre kerithetett 's-el-maradozott apró Frantzia csoporttskákkal — ha tsak néhány lépést el-távazott vagy egy Frantzia a' seregtől, már az egyszeriben halál-fia vólt — hanem már most egész tsendesség vagyon — *Bonaparte* igazgatja egész Egyiptomot — 's beszéd vagyon már a' *Syriai* táborozásról is — a' 22-dik Septemberei innepnek celebratódása nagy pompával esett-meg — mindenüvé a' 3 színű zászlók vóltak fel-szurva — az Egyiptomiak mind a' Frantzia kokárdát viselik — az oda lett *Mamelukoknak* meg-maradott fiataljaikat a' Frantzia Batalionokba osztatta széljel *Bonaparte* — az Egyiptomi tartományoknak kormányozását a' Frantzia Generálisok között fel-osztotta, kik közzül mindenik egy-egy *Divánt* (Tanácsot) válofzított maga mellé az *Indigenák* (az ott született lakosok) közzül — a' tábor, a' mely ugyan a' nyár' végén a' nagy héségekben a' szárbz komokonn tett marschok miatt, nem keveset szenvedett, már most a' jó és szép idő által élelztődik — gabóna, riskása, narants, 's-egyéb e' féle, elég vagyon, tsak hogy a' nép tunya és tudatlan — *Suezben* is Frantzia sereg vagyon — az *Alexandriai* tsatornát, a' mely arra való vólt régen, hogy jó vizet vigyen a' városba, helyre állították a' Frantziák — mind azoknak a' *Swéd, Dánus, Görög, Cs. Királyi, Ragusai, Nápolyi, és Liguriái* hajóknak, a' melyek, a' Frantziáknak Egyiptomba való érkezésektől fogva, az *Alexandriai* kikötő-helyben maradni kéntelenitettek, most már az onnét való el-évezhetésre szabadság engedtetett, &c.

Anglia.

A' Londonból Nov. 13-dikánn indult tudósítá-
sok szerént, ott akkor közönségesen hitték, hogy
a' Frantzia Respublika: és az Indus Fejedelem
Tippó: között, szövetség légyen. Az erről szolló
bizonyosságok a' *Bonaparte'* el-fogattatott leveleiben
találtattak meg, sőt ugyan ezekben, az ő közöt-
tök lévő Szövetség-kötésnek formulájára is reá-
akadtanak. Hanem az Anglus Országló-szék is már
régen meg-tette az ellenkező készüléteket. — Nap-
keleti Indiába feles hadi erőt küldött — és *Tippó*
íránt is olyan eszközöket fog haladék nélkül elő-
vétettezni, a' melyek az ő Bonapárténak tett aján-
lásait tökéletesülhetni nem fogják meg-engedni.
— A' Napkeleti Indiai fundusnak betse azonköz-
ben, egy tő-ólta erősen le-szállott.

Az Udvari Ujjság Londonban Nov. 13-dikánn
a' következő 29-dik Septemberi Nápolyi tudósítást
tette közönségesé: — „University Library Cluj

„*Sir James Saumarez* Sept. 26-dika tájjánn,
a' vezérlése alatt lévő hajós-tsoportot, egy
Portugallus hajós-tsoporttal *Málta* alatt egye-
sítvén, az ott lévő Frantziákat meg-hivta, hogy
magokat adják-fel, és *Máltát* hagyják oda, A' *Va-*
lettai Frantzia Komendans nem fogadta-el ezen
meg-hivattatást, melyre nézve *Saumarez*, Máltának
bé-zárva való tartását a' Portugallus Admirálisra
Marquis Nizzára bizván, maga el-evezett onnét
Gibráltár felé. A' *Máltai* Insurgenseknek kívánsá-
gokra, sok munitziót, 1200 Flintát és ugyan an-
nyi kardot hagyott nékiek ott, a' melyeket *Abu-*
kírnál vettek-el az Anglusok a' Frantziáktól. Azt
erősítik a' Máltaiak, hogy a' *Valetta* várában lé-
vő Frantzia sereg, nagy szükséget lát.,,

Az említett Londoni Udvari Ujjság is elő-adta, hogy Admirál *Nelson* a' leg nagyobb örömmel fogadtatott légyen Nápolyban. A' Király is elejébe kotszott, és a' *Vanguard* nevü Anglus Admirál-hajóra is fel-ment; a' meg-károsodott Anglus hajóhoz pedig minden segedelem mutattatott. Egymás-atán 4 Linea hajói és 2 Fregátjai eveztenek-bé *Nelsonnak* a' Nápolyi kikötő-helybe.

Az Elegyes Levelekből.

A' b. e. II-dik *Katalin* Császárné, 343 ujj városokat építtetett a' maga ditsőséges uralkodása alatt a' temérdek ki-terjedésü *Orosz Birodalomnak* kerületében.

A' 13-dik Nov. *Londoni* levelek a' többek között, arról is emlékeznek, hogy a' Napkeleti Indiai Anglus kereskedő Kompániának *Aleppóban* lévő Agense, *Tooke*, arról tudositotta légyen ezen kereskedő társaságot, hogy a' *Frantzia* tábor, magával *Bonapartéval* *Cairó* várossánál, 18 ezer emberek-ből áll — és hogy Gen. *Berthier* a' *Syria* felé menő útan, *Cairótól* 45 mértföldnyi távolságra sán-tzolta légyen el magát 12 ezer emberekkel, hogy az onnét felöll jöhető *Török* tábornak ellene áll-halson.

Némely levelekből látjuk, hogy azok a' *Swéd*, *Dánus*, *Neapolitanus*, &c, hajók, a' melyekről feljebb irtuk vólt, hogy az Egyiptomi *Frantzia* fő vezér' rendelése szerént az *Alexandriai* kikötő-hely-ből szabadon el-botsattatának vólna, az *Alexandriai* előtt álló Anglus hajók által onnét ki nem botsattattak a' tengerre, hanem a' kikötő-helybe ismét visszafizta igazítottak, melynek azt az okát gondólják ugyan ezen levelek, hogy azokat azért akarta volna el-távoztatni Gen. *Bonaparte* a' kikötő hely-ből, hogy a' kenyér-évöket Egyiptomban kevesit-

tse, ellenben az Anglus hajók is azért küldötték őket oda vizfza, hogy annál több légyen Egyiptomban olyan ember, a' ki hafzon tétel nélkül ott a' kenyeret fogyaszta.

A' Central-kormány - szék Gen. Bonapartéval együtt *Cairónál* vagyon, a' hól ő egy 5 személyekből álló fő Commiszió által viseltet gondot a' Beyknek és Mamelukoknak vólt vagyonyaikra.

Mind azok a' rendelései Bonaparténak, a' melyek a' *Redacteurben* közelébről ki - hirdettettek, ilyen *datum* alatt vóltak ki-adattatva: — „

„*Napkeleti tábor. A' Cairói fő hadi szállásról &c,*

Az a' rendelés, a' melyel *Alkam* várofsának meg - büntettetődését parantsóltá *Bonaparte*, ilyen szókkal vólt írva: — „

„Tudósittatván a' fő vezér a' felöll, hogy *Alkam* várofsának lakossai, Adjutáns *Julient*, és az őt és kísérő 15 Frantziákat, megöldökölték, parantsólja, hogy ez a' város fel-égettessék. —

„Gen. *Lánus*, egy posta hajónn, és öt száz emberekkel, induljon-el, és ezen rendelésnek bé-töltetésére mennyen *Alkam*ba. Minden marhát és gabonát, melyet ott talál, rakafson hajóra, és azt a' Respublika számára confiskálja. —

„Ha véghez viheti, hogy a' *Scheikkokat* áres-tálhatja, mint kezeseket hozza *Cairóba*; a' várost botsáfsa prédára, úgy, hogy egy ház is benne épen ne maradjon; azután egy Hirdetési adván-ki a' szomszéd városokban, tételse közönségessé, hogy *Alkam* várossa azért égettetetett légyen fel, hogy

a' Frantziákat, a' kik a' *Nilus* vizénn hajónn mentek, meg-öldökölte.

A' 22-dik September' innepének celebráltatásáról ki-adatott rendelés szerént, az *Alexandriai* ör-ző-sereg, a' *Pompéjus'* oszlopa mellett celebrálta ezt az innepet — ekkora vólt határoztatva annak a' rendelésnek bé-tölttetése, hogy mind azoknak a' Frantziáknak neveik, a' kik *Alexandrián*ak el-foglaltatódásakor meg-hóltanak, a' *Pompéjus'* oszlopáramtzezsének-fel, a' melynek tetejére Frantzia zászlónak kellett fel-fz:ratatva lenni — és a' *Cleopatra* temetője illumináltatott. *Cairón*ak *Bequirs* nevű piatzánn egy' 7 oldalú pyramis állitódott-fel, melynek 5 oldalain az Egyiptomot el-foglalt 5 Divisiókból el-hullott embereknek, a' 6-dik oldalánn a' tengeri tsatában el-esieknek, a' 7-dikenn pedig, a' General Stábból, a' lovasok =, ágyuzok = és Indzsinérek = közzül el-hullottaknak neveik, olvaftat-
tak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Veronából Nov. 12-dik napján: — „A' Frantziák mig birták ezt a' Vároft; temérdek sok kárt tettek benne. A' hadi-hajókat ol nem takarították ugyan mind egyegyig, hanem hafzon-vehetőnek-ké tették az által, hogy a' mint ezek a' hajók a' fzarazon vastag gerendákonn (vagy fa-to'pokon) feküsznek, a' közepek alatt való gerendákat kihúzták alóllok, 's így a' nehéz hajók, derékban mind meg törtek.

Frantzia Anecdóták: —

„Egy perben levő Chauvin nevezetű Kalmárt arra ítéltek a' Birák, hogy minden ingó bingó jószágát (mobilia) kótyavetyénn adják-el, 's úgy fizessék ki a' felperes másik Kalmárt. De Chauvin kész vólt inkább a' maga házát fel gyújtani, azt minden jószágaival együtt hamuvá tenni, mint sem az ellenségét nyertesnek látni. Sőt egy hordó olajt,

's egy rakás puskaport úgy tett a' szomszédjának (a' ki az ellenségével tartott) háza mellé, hogy azok által az is tüzet kapott, 's porrájégett. A' mi több, magát is a' tűzbe ölte. — Egy Párisi napzamos meg vetvén Feleségét, a' ki még tsak húz elzrendős ifju személy vólt; egy más személyre való nézve, Wisnik nevü Biróhoz ment, hogy előtte el váljon tőle. Az ifjú Feleség könyves szemmel esedezett mind az Urának, mind a' Birónak is, hogy szégyent ne tegyenek rajta. A' Birónak meg-esik a' szive a' derék Afzfzonyon, 's igyekezett a' Férjét reá bezélleni, hogy álljon el fel tett szándékától. De haszontalan vólt minden igyekezete: a' midön más hangonn kezdett végre bezélleni, jelentvén néki, hogy éppen nem hajolhat könnyen a' kivánságára, 's azért nem is siethet annak tellyesítésével. Ezen nyilatkoztatásra, a' napzamos, mint valamely meg örült, kélt kap, 's a' Biró' mejjébe üti. Megént ki húzza, és azon még véres késsel kerezstül verte a' Feleségét is. — Egy, Lafforgue nevü Toulousi Lakos, estve haza menvén, a' gráditson agyon lövetett a' 33 elzrendős Fiától, ki mindenkor mindenkor nyilván való ellensége vólt az édes Attyának. El fogattatott, és halálra íteltetett a' sok reá esküdt tanúk' vallására. Ő azonban, utólsó szempillantásáig se' akarta vallani a' gyilkosságot.

Magyar Ország.

N. Váradról: —

Nem régiben nállunk ilyen rendes Casus történt: El-mentek egynéhányan a' nem mezfze lévő mezőre vad Rutza vadászat végett, minekutánna a' Rutzát löttek, azokkal haza felé indulván ugyan a' Városhoz közel a' Kerezs vizében halászó Emberekre akadtak, kiknél is szép halakat látván a'

Vadászok, azok közül a' 2 Rutzának ugyan két hallal való fel tserelését kérték vala az Halászsoktól, meg is nyerték azt, 's 2 hallal, egyikkel tudni illik kisebbel, a' másikkal pedig egy nagyobb hasas Hartsával, fell váltván a' 2 Rútztát, midőn azokkal szállásokra, Nagy-Váradra haza mentek vóna, először is az hasas Hartsa fell bontásához kezdvén, abban egy tűzöre találtak, melyet felnyitván, 25 Rf.tot leltek benne. Mely drága 2 Rutza vólt az, hogy 2 halért, 's 25 Rh. forintért adhatták el a' Vadászok az Halászsoknak. Ha mindenkor ilyen szerentse követné a' Rutza-vadászszókat; azokkal való vadászatot a' kereskedésre leg jobbnak, 's érdemesebbnek itélném lenni.

Győről: — „

„Nállunk a' gabona-kereskedésnek az idén ugyan nem leg jobb éppen, hanem elég szenvedhető folyamatja vólt, a' mit az itt ujjannon épített számos hajók nyilván bizonyítanak. Nállunk 1797-ben egy ujj hajó sem építettett, a' majd mulandó esztendőben pedig már 15 v. 14 nagy gabona-szállító hajók botsáttattak a' Dunára. Mely tetemes hasznot hajtson ez a' kereskedés városunknak, sőt hazánknak, mint-hogy a' gabona innét, a' fel-földre a' Nemetek közzé hordattatik, hozzá lehet tsak a' következőből is vetni. Gabona-hordó hajó t. i. vagyon Győrött 40, Komáromban is egy ennyi; melyek közzül esztendő folyta alatt mindenik fordul közép-szám szerént 4-gyet (t. i. néha többet, néha kevesebbet); egyre fel-raknak kereskedőink, általjában vévén 6-tól fogva 8 ezerig való Posonyi mérőt; melynek minden mérőjénn már a' tsupa nyereség, 1, 2, 3 — 5, 6, 's-néha 10 garas. Nem is különös történet nállunk, hogy néha egy hajós legényből sok ezerekkel bíró kereskedő válik. Tudni való dolog mindazáltal, hogy

nagy vigyázás és hosszszas tapasztalás kívántásék ahhoz, hogy valaki a' hajós-kereskedésnek számtalan tsinnyait ki tanulhassa.

„Másik főbb része az itt kereftül hordattatni szokott kereskedő portékáknak a' pamut, a'mely hasonló nagy, 's-többire fedetlen hajókonn hordattatik-fel éppen eddig a' vizenn. Sept. 1-ső napjától fogva, 16 ily hajókról rakatott szekerekre nálunk a' pamut; mely teréhnek tsak igen kitsiny része volt gyapju. Tefz ez, egy hajóra 2000 mázsát számlálván, 32 ezer mázsát, melynek árra, fontja 1 forintra tétetvén, 3,200,000 forint.

„Pápától egy óra távolságra Takátsibann, bizonyos Ráth Sámuel Posonyi hazánkfia egy kitsiny Fábrikát támasztott, melyben a' Waid és Krap nevű festő füvekből, kék festéknek való gombótzokat készít. Portékájának nagy része Posonyba és Morva országba vitettetik. Eddig elztendönként mint-egy 300 má'sát készített, és má'sáját 10 forintonn adta. Egy darab földet Pápa várofsától árendált-ki, a' melyen a' fenebb irt Waid nevű festőfüvet nagy előmenetellel termesztí. Azt vallja maga; hogy portékájából elegendőt nem tud termesztetni; melyre nézve feljebb Posony felé még szándékozik egy hasonló műhelyet fel-állítani, hogy a' kettőbenn ofztán elztendönként mint-egy 1000 má'sányit készithessen.

„A' napokban ilyen czimű ujj munkátska akadt kezembe: A' Csigány nemzetnek igazi Erede-te, Nyelve, Történetei, most leg először hosszszas felejdékeynységbol, világofságra hozzattak és rendbe lizedettek, E.(nesey) G.(yörgy) Nagy Győr vidéki Magyar által, Komáromban 1798. 39 l. kis 8-drb.

„Itt most nyomtattatik egy: *Rövid Deak Grammatika*, írta tanítványai' számára Németh László, Györi Ev. Professor, 's-az Erd. és Sopr. M. Társaságoknak tagja.

„Közönségsé való tetelt érdemelnek továbbá még a' hazánk' virágzásának elő-mozdítására tartozó következő meg-jegyzések: — A' le-folyt Novembernek elejénn vagy Oktobernek végénn a' folyó esztendőbenn, az első leány Industrialis Iskola álla-fel hazánkban, vólt Gyonbi Prédikátor T. T. *Halásy Mihály* Ur' igazgatása alatt. — Atal-jában szollván, a' Soproni Ev. Gyülekezet igen jeles példáját adá ujjanton a' gyermek' nevelését tárgyazó intézeteknek jobbitásában; alatt, a' nemzeti Német oskolákon kezdette az igazittást, 's-azoknak vezérlésekhez, a' leg ujjabb tapasztalásokban és igafságokban jóljartas, és a' Német országi fő oskolákról nem rég vízfza tért jeles tudományu fiatal férjfiakat állitván.“

* * *

Kafsról Nov. 11-dikénn: — „Az ide való Királyi Districtuális Convictusnak fel-állítása ma ment véghez nagy pompával. A' 9. óraker tartott nagy Mise után mind az Akademiához, mind pedig a' Gymnasiumhoz tartozó Ifjúság, a' Professzorokkal együtt a' Convictus' épületébe ment szép rendben, a' hol Báró *Salhausen Möriz*, Districtuális Direktor Ur, mint Királyi Kommisárius, egy szép beszédet tartott az igen számosan öfzsze-gyült Halgatókhoz, melyre Fő-Tifzt. *Klobusitzky* Szepesi megyebéli Kánonok Ur, és a' fel-állott Convictusnak Régenese hasonló erejű beszéddel válaszolt. Ez után gazdag ebéddel meg-vendégeltettek minnyá-

fan a' Professor Urak, és a' Városnak Előkelő Lakosai. Már hatvanra megy a' Convictusban lévő Ifjaknak száma.“

Erdély ország, leg főbb és érdemesebb Nagyjai között el-vezte egyet mostanában: a' mely izomorú történetről ilyen tudósítást olvasunk: — „A Státus, az Eklésia, és Tudományok, nevezetesen pedig Erdély ország, igen érezhető kárt vallottanak. Titok Tanáts és valóságos Guberniális Consiliárius, Német Ujvárnak örökös Ura, Vas Vármegyének örökös Grófja, Erdélyi Püspök Gróf *Batthyán Ignác* Ur ö Exc.ája, valami lábánn lévő seb-béli fene miatt, *Kolosvár* várofsában, a' mult Nov. 17 dikénn, ki-múlt a' világból. Világra való származását, 1741-ben Jul. 30-dikánn, hajdoni Titok Tanáts és Septemvirális Alfeffor Gróf *Batthyán Imre* adta volt a' boldogútnak. Erdélyi Püspökségre 1781-ben emeltetett volt. Mint Litterátornak, és a' Litteratura elő-mozdítottjának emlékezetét, halhatatlanná tette, az ő rész szerént ki-nyomtattott rész szerént már nyomtatás alá által adatott írásainn kívül, az a' nagy szívűség, mely szerént a' folyó esztendőben Jul. 31-dikénn, egy 30 ezer forintokönn vásárolt Bibliothekáját, egy drága ahoz való Instrumentomokkal rakott tsillag-visgáló tornyát, az ennek fenn-tartatására rendeltetve lévő 38 ezer forintokból álló fundussal együtt, közönséges halzón-vételre az országnak ajándékozta. Hanem, az ő halálának első szempillantásában, a' mikor az emberről való meg-emlékezésnek szokta a' Litterátorról való emlékezet engedni a' helyet, fontosabbnak tetszik lenni, a' boldogútnak szelid természetére, ki-nyúlt szívűségére, részre hajlási nem esmert egyenelségére, jóságára, és a'

szenvédő szegénységnek fel-ségellésére törekedő munkás hajlandóságára való vizsza emlékezés. — Maga minden köteleltségének pont-szerént való télyesítője lévén, szorolsan a' Sz. Pál' parantolatjához: *A' böjtölő ne itilje-még a' maga evő barátját*, tartotta magát, melyhez képpelt másokhoz bölts és engedő emberi lzeretettel viseltetett.“ — (Nyomtatásban lévő munkái ezek: *Agamantis Palladii Vindiciæ diplomatæ S. Stephani Monti Pan. noniæ concessi*; *Acta & Scripta S. Gerardi*; *Serie Episcoporum Chanadiensium*; *Leges ecclesiasticæ Hungariæ T. I. II.* — A' nyomtatásra kész, és már az Erdélyi Historiai Tudós Társaságnak által adott munkája, ez. *A' Kárdindlis Martinusius' Processusja*, sok hozzá-adásokkal meg-bövítette.

BCU Cluj / Cent. *Hiradás.* ity Library Cluj

A' Szombathelyi Seminariumban Sz. Irást magyarázó Professornak, Tiszt. *Czuppon György* Urnak a' Deák Vulgata Editio védelmezésére, készített munkája ezen titulus alatt: *Vindiciæ Vulgata Editionis Bibliorum*, 8. nagy rétetben, 82. árkusra, két kötetben, találatik Poşonban *Schweiger András*, Sopronban *Pfuntner Mátyás*, Pesten *Weingand* Könyv-árosoknál, az ára 2 forint. Leg főképpen azt erősíti a' Szerző, hogy sé uj fordításra, se a' mostani 'Sidó, és Görög textusra nints szükségünk, hanem elegendő a' religio dolgaiban a' Deák Vulgata. Végtére az utolsó lzakafzban helyes, és hasznos módot mutat. a' napkeleti nyelveknek a' Semináriumokban lzerentsés elő-mozdításában.

